

UZASADNIENIE do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
i
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia 15 stycznia 2015 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097

Zgodnie z art. 28 ust. 5 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z DYREKTYWY RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, Dz. U. UE L 206/7 z dnia 22.07.1992 i zatwierdzony jako obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) w 2011 r. Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument

nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/146 z dnia 08.02.2011). Obecnie status prawny obszaru określa decyzja Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. z 2013 r., Nr 350, poz. 287).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097 został wyznaczony dla ochrony stanowisk siedlisk przyrodniczych: Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (kod-2330), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod-3150), Zalewane muliste brzegi rzek (kod-3270), Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) (kod-6120), Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) (kod-6230), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod-6410), Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (kod-6430), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod-6510), Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (kod-7110), Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) (kod-7140), Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino*) (kod-91D0), Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (kod-91E0), Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) (kod-91P0), Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano- Pinetum*) (kod-91T0) oraz stanowisk gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk: Bóbr europejski *Castor fiber* (kod-1337), Wydra europejska *Lutra lutra* (kod-1355), Trzaska grzebieniasta *Triturus cristatus* (kod-1166), Kumak nizinny *Bombina bombina* (kod-1188), Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* (kod-1096), Koza *Cobitis taenia* (kod-1149), Głowacz biało płetwy *Cottus gobio* (kod-1163), Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* (kod-1037), Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* (kod-1042), Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* (kod-1065), Starodub łąkowy *Angelica palustris* (kod-1617).

Kod zaczerpnięty z portalu Eionet http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz.U.UE.L92.206.7, Dz.U.UE-sp.15-2-102 z późn. zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była firma EKKOM. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,

- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2 oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012, poz. 1247).

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi najważniejsze to zarastanie za skutek naturalnych procesów sukcesji oraz przez obecność gatunków inwazyjnych.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie nieużytków w zadrzewienia i w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* najważniejsze to zarastanie za skutek naturalnych procesów sukcesji i postępującej eutrofizacji.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* jest:

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny obniżający wskaźnik kombinacji zbiorowisk, przezroczystości; intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K02.03 eutrofizacja (naturalna) - proces naturalny powiązany z procesem sukcesji, obniżający wskaźnik kombinacji zbiorowisk, przezroczystości; intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

I01 obce gatunki inwazyjne - obecność moczarki kanadyjskiej, rzęsy turoniowej, trawianki, obniżający wskaźnik gatunki inwazyjne; intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* jest:

F02.03 wędkarstwo - związane z użytkowaniem starorzeczy (stosowanie zanęt, kształtowanie otoczenia), oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 3270 Zalewane muliste brzegi rzek oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 3270 Zalewane muliste brzegi rzek najważniejsze to występowanie gatunków obcych.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 3270 Zalewane muliste brzegi rzek jest:

I01 obce gatunki inwazyjne - występowanie obcych, inwazyjnych gatunków o charakterze transformującym (zmieniające strukturę i funkcjonowanie siedliska) zmniejsza różnorodność i prowadzi do wykształcenia nowych zgrupowań, zagrożenie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) najważniejsze to zarastanie za skutek naturalnych procesów sukcesji przy braku koszenia.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie nieużytków w zadrzewienia i w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) najważniejsze to zarastanie za skutek naturalnych procesów sukcesji przy braku koszenia oraz rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie nieużytków w zadrzewienia i w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) najważniejsze to rozwój krzewów i drzew w wyniku braku użytkowania.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) jest:

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny, rozwój wysokich bylin i krzewów w nieużytkowanych płatach łąk, obniżające wskaźniki gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

A03.03 zaniechanie / brak koszenia - zaniechanie użytkowania kośnego, obniżające wskaźniki: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie użytków zielonych w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

I01 obce gatunki inwazyjne - ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) najważniejsze to rozwój inwazyjnych gatunków w płatach ziołorośli oraz procesy sukcesyjne które prowadzą do rozwoju zbiorowisk zaroślowych.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) jest:

I01 obce gatunki inwazyjne - występowanie kolczurki klapowanej modyfikuje skład i funkcjonowanie płatów siedliska, obniżające wskaźnik obce gatunki inwazyjne; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) najważniejsze to rozwój krzewów i drzew w wyniku braku użytkowania. Inne zagrożenia to zmiany stosunków wodnych i obecność gatunków inwazyjnych.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) jest:

I01 obce gatunki inwazyjne - ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach, obniżające wskaźnik obce gatunki inwazyjne intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

A03.03 zaniechanie / brak koszenia - zaniechanie użytkowania kośnego, obniżające wskaźniki: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny, rozwój wysokich bylin i krzewów w nieużytkowanych płatach łąk, obniżające wskaźniki: gatunki charakterystyczne, gatunki

dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) - zalewanie łąk na skutek przetamowań wykonanych przez bobry, długotrwałe podtopienie skutkuje rozwojem turzyc i mozgi trzcinowej, obniżające wskaźniki: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie użytków zielonych w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja - polegające na intensyfikacji gospodarki łąkarskiej, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oceniony został jako właściwy. Nie zidentyfikowano zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria- Caricetea*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria- Caricetea*) najważniejsze to rozwój krzewów i drzew w wyniku zmiany stosunków wodnych lub eutrofizacji.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria- Caricetea*) jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie torfowisk w tereny leśne na skutek planowanych zalesień, oddziaływanie wewnętrzne.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino*) najważniejsze to związane są z pozyskiwaniem martwego drewna oraz wycinką.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino*) jest:

B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew - usuwanie drzew z miejsc dostępnych, obniżające wskaźniki: martwe drewno (łączne zasoby), martwe drewno leżące lub stojące; intensywność niska, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino*) jest:

B02.02 wycinka lasu - rabunkowa eksploatacja na gruntach prywatnych, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) najważniejsze związane są z obecności gatunków inwazyjnych, pozyskiwaniem martwego drewna oraz wycinką.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) jest:

B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew - usuwanie drzew z miejsc dostępnych, obniżające wskaźniki: martwe drewno (łączne zasoby), martwe drewno leżące lub stojące; intensywność średnia, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K04.05 szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) - ścinanie drzew przez bobry, obniżające wskaźniki: wiek drzewostanu, gatunki dominujące; intensywność niska, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) jest:

B02.02 wycinka lasu - rabunkowa eksploatacja na gruntach prywatnych, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) najważniejsze związane są z pozyskiwaniem martwego drewna oraz wycinką.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) jest:

B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew - usuwanie drzew z miejsc dostępnych, obniżające wskaźniki: martwe drewno (łączne zasoby), martwe drewno leżące lub stojące; intensywność średnia, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) jest:

B02.02 wycinka lasu - rabunkowa eksploatacja na gruntach prywatnych, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony siedliska przyrodniczego 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano- Pinetum*) oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do siedliska przyrodniczego 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano- Pinetum*) najważniejsze to związane są z pozyskiwaniem martwego drewna oraz wycinką.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano- Pinetum*) jest:

B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew - usuwanie drzew z miejsc dostępnych, obniżające wskaźniki: martwe drewno (łączne zasoby), martwe drewno leżące lub stojące; intensywność średnia, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano- Pinetum*) jest:

B02.02 wycinka lasu - rabunkowa eksploatacja na gruntach prywatnych, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony gatunków 1337 Bóbr europejski *Castor fiber* i 1355 Wydra europejska *Lutra lutra* i ich siedlisk oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1337 Bóbr europejski *Castor fiber* i 1355 Wydra europejska *Lutra lutra* najważniejsze potencjalne zagrożenia to zanieczyszczenia wód, chwytanie, trucie i kłusownictwo.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1337 Bóbr europejski *Castor fiber* i 1355 Wydra europejska *Lutra lutra* jest:

F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo - związane z negatywnym odbiorem społecznym jako "sprawcy" zalewania łąk, niszczenia drzew i nasypów, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji - kolizje z pojazdami, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony gatunku 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* i jego siedlisk oceniony został jako zły. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* najważniejsze to ocienienie zbiorników wodnych, w których bytuje.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* jest:

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - ocienienie zbiorników na skutek rozwoju krzewów i drzew na brzegach, obniżające wskaźniki: zacienienie zbiornika, jakość wody, stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.

K03.04 drapieżnictwo - obecność ryb w zbiornikach limituje populację traszki na skutek drapieżnictwa, obniżające wskaźnik wpływ ryb; intensywność niska, zagrożenie wewnętrzne.

K03.05 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi - zagrożenie potencjalne polegające na wprowadzaniu antagonistycznych z kumakiem ryb (zabiegi zarybiania), obniżające wskaźnik wpływ ryb; oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* jest:

H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) - zagrożenie polegające na zanieczyszczeniu wód na skutek nielegalnego zrzutu ścieków, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym.

Stan ochrony gatunku 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* i jego siedlisk oceniony został jako zły. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* najważniejsze to zarastanie zbiorników wodnych.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* jest:

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny zachodzący w starorzeczach i nieużytkowanych łakach, obniżające wskaźniki: udział szuwaru, wysokość roślinności szuwarowej, roślinność zanurzona i pływająca; intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K03.04 drapieżnictwo - obecność ryb w zbiornikach limituje populację kumaka na skutek drapieżnictwa, obniżające wskaźnik obecność ryb; intensywność niska, zagrożenie wewnętrzne.

K03.05 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi - zagrożenie polegające na wprowadzaniu antagonistycznych z kumakiem ryb (zabiegi zarybiania), obniżające wskaźnik obecność ryb; oddziaływanie o charakterze wewnętrznym, intensywność niska.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* jest:

H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) - zagrożenie polegające na zanieczyszczeniu wód na skutek nielegalnego zrzutu ścieków, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym.

Stan ochrony gatunków 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1163 Głowacz biało płetwy *Cottus gobio* i ich siedlisk oceniony został odpowiednio jako niezadowolający, zły i niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunków 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1163 Głowacz biało płetwy *Cottus gobio* najważniejsze to zanieczyszczenia wód, osuszanie i kształtowanie zbiorników, interakcje z gatunkami wprowadzanymi do zbiorników (zarybianie).

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1163 Głowacz biało płetwy *Cottus gobio* jest:

K03.05 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi - zagrożenie polegające na wprowadzaniu antagonistycznych lub konkurujących ryb w wyniku zabiegów zarybiania, obniżający parametr populacja; oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1163 Głowacz biało płetwy *Cottus gobio* jest:

J02.12 tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie - budowa przetamowań i zbiorników wodnych na Tanwi lub dopływach, zagrożenie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony gatunku 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* i jego siedlisk oceniony został jako niezadowolający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* najważniejsze to zanieczyszczenie wód.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* jest:

H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) - zagrożenie polegające na zanieczyszczeniu wód na skutek nielegalnego zrzutu ścieków, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym.

Stan ochrony gatunku 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* i jego siedlisk oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* najważniejsze to zjawisko sukcesji i eutrofizacja.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* jest:

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny zachodzący w starorzeczach, obniżający wskaźniki: występowanie określonych gatunków roślin, udział roślinności dogodnej dla gatunku; intensywność niska, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K02.03 eutrofizacja (naturalna) - proces naturalny powiązany z procesem sukcesji, obniżający wskaźniki: występowanie określonych gatunków roślin, udział roślinności dogodnej dla gatunku; intensywność umiarkowana, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Stan ochrony gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* i jego siedlisk oceniony został jako właściwy. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* najważniejsze to zarastanie niekoszonych łąk co ogranicza rozwój rośliny żywicielskiej.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* jest:

A03.03 zaniechanie / brak koszenia - zaniechanie użytkowania kośnego w łąkach trzęślicowych, obniżające wskaźniki: liczba dogodnych miejsc do rozrodu, stopień zarośnięcia przez drzewa i krzewy, dostępność bazy pokarmowej gąsienic; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny, rozwój wysokich bylin i krzewów w nieużytkowanych płatach łąk, obniżające wskaźniki: liczba dogodnych miejsc do rozrodu, stopień zarośnięcia przez drzewa i krzewy, dostępność bazy pokarmowej gąsienic; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* jest:

A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja - intensyfikacja gospodarki łąkarskiej i niebezpieczeństwo zniszczenia rośliny żywicielskiej, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie użytków zielonych w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

Stan ochrony gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* i jego siedlisk oceniony został jako niezadowalający. Ze zidentyfikowanych zagrożeń w stosunku do gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* najważniejsze to brak użytkowania łąk i zmiany w warunkach wilgotnościowych podłoża.

Istniejącym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* jest:

A03.03 zaniechanie / brak koszenia - zaniechanie użytkowania kośnego, obniżające parametr struktura rozwojowa i wskaźniki: stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą, wysokie byliny/gatunki ekspansywne – konkurencyjne, wysokość runi, ocienienie przez drzewa, rośliny zielne; intensywność wysoka, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) - proces naturalny, rozwój wysokich bylin i krzewów w nieużytkowanych płatach łąk, obniżające parametr struktura rozwojowa i wskaźniki: stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą, wysokie byliny/gatunki ekspansywne – konkurencyjne, wysokość runi, ocienienie przez drzewa, rośliny zielne.

I01 obce gatunki inwazyjne - ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach, intensywność umiarkowana, obniżające wskaźnik gatunki obce/inwazyjne; oddziaływanie o charakterze wewnętrznym; intensywność niska, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* jest:

B01 zalesianie terenów otwartych - przekształcanie użytków zielonych w tereny leśne, oddziaływanie wewnętrzne.

A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja - polegające na intensyfikacji gospodarki łąkarskiej, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Zaplanowane w planie zadań ochronnych działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony lub jego poprawę, gdy stan ochrony oceniono jako niezadawalający lub zły.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi przyjmuje się następujący cel działań ochronnych:

Utrzymanie muraw w stanie otwartym poprzez zahamowanie sukcesji na powierzchni minimum 0,16 ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie dotychczasowego stanu warunków siedliskowych.

Zmniejszenie udziału gatunków introdukowanych w ichtiofaunie.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, *7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) i 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) przyjmuje się następujący cel działań ochronnych:

Utrzymanie dotychczasowego stanu warunków siedliskowych.

W stosunku do siedliska przyrodniczego *6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae* przyjmuje się następujący cel działań ochronnych:

Utrzymanie muraw w stanie otwartym poprzez zahamowanie sukcesji na powierzchni minimum 0,14 ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego *6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) przyjmuje się następujący cel działań ochronnych:

Utrzymanie muraw w stanie otwartym poprzez zahamowanie sukcesji na powierzchni minimum 0,28 ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe przyjmuje się następujący cel działań ochronnych:

Utrzymanie otwartego charakteru łąk na powierzchni minimum 104 ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Zmniejszenie udziału gatunków obcych do maks. 10%.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) *Molinion* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie otwartego charakteru łąk na powierzchni minimum 809 ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie dotychczasowego stanu warunków siedliskowych.

Zwiększenie wieku drzewostanu.

Zwiększenie udziału martwego drewna do >5 szt./ ha i >20 m³/ha.

W stosunku do siedliska przyrodniczego *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (*Abietetum polonicum*), 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*) przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Zwiększenie wieku drzewostanu.

Zwiększenie udziału martwego drewna do >5 szt./ ha i >20 m³/ha.

W stosunku do gatunku 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*, 1355 Wydra *Lutra Lutra*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus vulgaris*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie dotychczasowego stanu warunków siedliskowych.

W stosunku do gatunku 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Zmniejszenie presji drapieżników.

Utrzymanie rytmiki zalewów, zachowanie struktury przestrzennej siedlisk.

W stosunku do gatunku 1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1149 Koza pospolita *Cobitis taenia*, 1163 Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*) przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Zachowanie składu gatunkowego ryb.

Zachowanie warunków siedliskowych w stanie nie pogorszonym.

W stosunku do gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie otwartego charakteru łąk stanowiących biotop gatunku na powierzchni minimum 45 ha.

Zachowanie bazy pokarmowej.

W stosunku do gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* przyjmuje się następujące cele działań ochronnych:

Utrzymanie otwartego charakteru łąk stanowiących biotop gatunku na powierzchni minimum 1,5 ha.

W stosunku do wszystkich przedmiotów ochrony znajdujących się w Obszarze zaplanowano następujące działania ochronne związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony, a mianowicie:

- a) Oznakowanie - ustawienie tablic informujących o obiekcie, zagrożeniach i wskazaniach.
- b) Akcja informacyjna:
 - Spotkania z mieszkańcami ws. popularyzacji dopłat rolnośrodowiskowych i Natura 2000, spotkanie z przedsiębiorcami, instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość.
 - Wytyczenie i oznakowanie ścieżek przyrodniczych, wydanie materiałów dydaktycznych.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele odnośnie siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* oraz gatunku 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* związane będą z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania obejmującymi:

- a) Ekstensywne użytkowanie kośne - ekstensywne użytkowanie kośne (1 pokos) - działanie obligatoryjne.
- b) Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej - użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* lub użytkowanie zgodnie z poniżej wymienionymi zasadami - działanie fakultatywne:
 - koszenie - co roku w terminie od 15 września do 30 października;
 - obowiązek pozostawienia 50% powierzchni co roku, przy czym powinien to być inny fragment co roku; dopuszczenie koszenia całej powierzchni raz na 2 lata;
 - wysokość koszenia 5-15 cm;
 - technika koszenia: w sposób nieniszczący struktury roślinności i gleby;
 - koszenie okrężnego od wewnątrz do zewnątrz działki;
 - obowiązek usunięcia lub złożenia w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie (z wyjątkiem uzasadnionych przypadków) po pokosie.

Ponadto planuje się również monitoring realizacji działań ochronnych z związanych z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania, polegający na kontroli wykonania ww. zabiegów ochronnych (wystąpienie do ARiMR o udzielenie informacji w zakresie wykorzystania programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości).

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele odnośnie siedliska przyrodniczego 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) oraz gatunku 1617 Starodub łąkowy *Angelica palustris* związane będą z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania obejmującymi:

- a) Ekstensywne użytkowanie kośne - ekstensywne użytkowanie kośne (1-2 pokosy) lub kośno-pastwiskowe - działanie obligatoryjne.
- b) Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej - użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) lub użytkowanie zgodnie z poniżej wymienionymi zasadami - działanie fakultatywne:
 - Nawożenie azotem do 60 kg/ha/rok.

- Koszenie:
 - co roku w terminie od 15 czerwca do 30 września; po 20 lipca dopuszcza się drugi pokos lub kontrolowany wypas;
 - obowiązek pozostawienia 5-10% działki rolnej nieskoszonej w ciągu roku, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
 - wysokość koszenia 5-15 cm;
 - technika koszenia: w sposób nieniszczący struktury roślinności i gleby,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz działki;
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie (z wyjątkiem uzasadnionych przypadków) po pokosie;
- Wypas:
 - obsada zwierząt do 1 DJP/ha, przy maksymalnym obciążeniu pastwiska do 5 t/ha (10 DJP/ha);
 - na terenach zalewowych rozpoczęcie wypasu nie wcześniej niż 2 tygodnie po ustąpieniu wód;
 - graniczny termin wypasu 15 października;
 - termin wykaszania niedojadów od 1 sierpnia do 30 września.

Ponadto planuje się również monitoring realizacji działań ochronnych z związanych utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania, polegający na kontroli wykonania ww. zabiegów ochronnych (wystąpienie do ARiMR o udzielenie informacji w zakresie wykorzystania programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości).

Działania dotyczące ochrony czynnej obejmują zapobieganie zalewaniu - rozbieranie tam i przetamowań wykonanych przez bobry (w przypadku zalania łąk uniemożliwiającego koszenie w danym sezonie wegetacyjnym) – działanie fakultatywne.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele odnośnie siedliska przyrodniczego *91D0 Bory i lasy bagienne, *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski *Abietetum polonicum* związane będą z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania obejmującymi zmniejszenie pozyskania martwego drewna - pozostawienie 20% zwalonych drzew, pozostawienie obumierających drzew stojących w ilości ponad 3 szt./ha - nie dotyczy sytuacji kłęskowych.

Monitoring dotyczący stanu zachowania obejmuje ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony z zastosowaniem metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmian zapisów w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097. Wskazania do zmian odnoszą się do następujących dokumentów planistycznych:

- a) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Księżpol (Uchwała Nr XIV/53/2003 Rady Gminy Księżpol z dnia 10 grudnia 2003 r. i Uchwała Nr XXXI/130/2012 Rady Gminy Księżpol z dnia 15 grudnia 2012 r.),
- b) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Łukowa (Uchwała Nr IX/37/03 Rady Gminy Łukowa z dnia 10 października 2003 r.),
- c) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Dla Gminy Łukowa (Uchwała II/05/02 Rady Gminy Łukowa z dnia 14.12.2002 r.),
- d) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (wraz ze zmianami) Gminy Aleksandrów; (Uchwała nr IX/42/11 Rady Gminy Aleksandrów z dnia 31.10.2011 r.),
- e) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała nr XLV/597/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 lipca 2002 r.).

W Planie zaleca się wyłączenia spod zalesień terenów, zachowanie obecnego przeznaczenia gruntów i odstąpienie od projektowanej zmiany retencji dolinowej, zmianę przeznaczenia gruntu z zabudowy zagrodowej i usługowej, terenów rolnych na obowiązujący dotychczas – tereny łąkowe (użytkowanie kośne/pasterskie), na których stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony Obszaru.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: WST IV.6320.6.1.2012.MS z dnia 19 lipca 2012 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

W trakcie procesu planistycznego, w budynku Urzędu Gminy Księżpol (powiat biłgorajski, adres: ul. Biłgorajska 12, 23-415 Księżpol) przeprowadzono cztery spotkania dyskusyjne, które odbyły się w dniach 3 grudnia 2012 r. oraz 23 maja, 20 czerwca i 18 lipca 2013 r. z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele podmiotów reprezentujących kluczowe grupy interesu, czyli: przedstawiciele administracji publicznej, w tym gmin: Biłgoraj, Biszczka, Księżpol, Lukowa, Obsza, Aleksandrów, Harasiuki, Ulanów, powiatów: Starostwo Powiatowe w Nisku i Starostwo Powiatowe w Biłgoraju, nadleśnictw: Nadleśnictwo Józefów w Józefowie i Nadleśnictwo Biłgoraj Biłgoraju oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – Oddział w Lublinie i w Rzeszowie, Lubelskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Elizówce i Podkarpackiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Rzeszowie, Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Zespołu Doradztwa Rolniczego w Biłgoraju, Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nisku, Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie, Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie i w Rzeszowie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Tarnobrzegu i Zamościu, Koła Czarna Łada w Biłgoraju - PZW O/Zamość, Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Zamościu, Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w Lublinie, placówek naukowych (pracowników naukowych UMCS w Lublinie Zakład Ochrony Środowiska), lokalnych mediów – tygodnik lokalny „Nowa Gazeta Biłgorajska”, a także osób prywatnych (w szczególności wymienionych w SDF). Ponadto do udziału w pracach zaproszono organizacje pozarządowe: Zamojskie Towarzystwo Przyrodnicze w Zamościu, Stowarzyszenie Aktywnych Mieszkańców Wsi „Inicjatywa” w Zaniach, Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu, Stowarzyszenie „Dolina Tanwi” w Wólce Tanewskiej, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Biłgorajska” w Biłgoraju, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Biskiej w Biszczce, Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Niżańskiej w Nisku, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Przystań” w Ulanowie, Stowarzyszenie na Rzecz Bukowiny w Bukowinie, Towarzystwo dla Natury i Człowieka w Lublinie, Klub Przyrodników w Świebodzinie.

Obwieszczeniem z dnia 20 lutego 2014 r. znak WST IV.6320.6.8.2012.MS Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie i Rzeszowie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej „Dziennik Wschodni” i „Nowiny” w dniu 24.02.2014 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie w dniach od 24.02.2014 r. do 21.03.2014 r. i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie – w dniach od 24.02.2014 r. do 13.05.2014 r. oraz Urzędu Gminy Obsza – w dniach od 24.02.2014 r. do 17.03.2014 r., Urzędu Gminy Aleksandrów – w dniach od 24.02.2014 r. do 18.03.2014 r., Urzędu Gminy Biszczka – w dniach od 25.02.2014 r. do 18.03.2014 r., Urzędu Gminy Harasiuki – w dniach od 24.02.2014 r. do 17.03.2014 r., Urzędu Gminy Księżpol – w dniach od 24.02.2014 r. do 18.03.2014 r., Urzędu Gminy i Miasta Ulanów – w dniach od 24.02.2014 r. do 18.03.2014 r., Urzędu Gminy Łukowa – w dniach od 24.02.2014 r. do 18.03.2014 r., Urzędu Gminy Biłgoraj – w dniach od 24.02.2014 r. do 17.03.2014 r.

Podmioty zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.
Wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

Nazwa podmiotu	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	
Data pisma/e-mail	19.03.2014	
Data wpływu pisma/e-mail	19.03.2014	
Znak pisma	-	
Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	<p>str. 1 projektu zarządzenia Zgodnie z opinią Biura Prawnego w Ministerstwie Środowiska dotyczącą opiniowania aktów prawa miejscowego: Numerowanie aktów prawa miejscowego, w tym zarządzeń, jest praktyką niemającą oparcia w obowiązujących przepisach prawnych: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2012r. w sprawie Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. Nr 100, poz. 908) nie przewiduje bowiem numerowania żadnego rodzaju aktu prawnego. Ponieważ rozporządzenie to ma na celu wprowadzenie jednolitej konwencji redagowania wszystkich aktów normatywnych, numerowanie aktów prawa miejscowego konwencję tą łamie. Ponadto, praktyka numerowania aktów normatywnych nie może być uzasadniona funkcją identyfikacyjną, gdyż funkcja ta pełniona jest przez nadanie pozycji w dzienniku urzędowym, w którym akty normatywne zostały opublikowane. W świetle powyższego numerowanie aktów prawa miejscowego nie jest zabiegiem właściwym z punktu widzenia zasad poprawnej legislacji. Ponadto brak przywołania ust. 8 w podstawie prawnej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt.</p>
2.	<p>str. 2 projektu zarządzenia Jw. (odnośnie wszystkich załączników do zarządzenia).</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt we wszystkich załącznikach do zarządzenia.</p>
3.	<p>str. 34 projektu zarządzenia Nieczytelność mapy obszaru (załącznik nr 2).</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt.</p>
4.	<p>str. 35 projektu zarządzenia Brak opisu zagrożenia: „<i>X Brak zagrożeń i nacisków</i>” (załącznik nr 3 - dot. siedlisk 2330 i 3270).</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedlisk 2330 i 3270 uzupełniony o: „<i>X Brak zagrożeń i nacisków - nie stwierdzono</i>”</p>

		<i>istniejących zagrożeń dla płatów siedliska</i> ".
5.	str. 36 projektu zarządzenia Brak opisu zagrożenia „X Brak zagrożeń i nacisków” (załącznik nr 3 - dot. siedlisk 6120 i 6230).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedlisk 6120 i 6230 uzupełniony o: „X Brak zagrożeń i nacisków - nie stwierdzono istniejących zagrożeń dla płatów siedliska”.
6.	str. 38 projektu zarządzenia Brak opisu zagrożenia „X Brak zagrożeń i nacisków” (załącznik nr 3 - dot. siedlisk 7110 i 7140).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedlisk 7110 i 7140 uzupełniony o: „X Brak zagrożeń i nacisków - nie stwierdzono istniejących zagrożeń dla płatów siedliska”.
7.	str. 39 projektu zarządzenia Brak opisu zagrożenia „X Brak zagrożeń i nacisków” (załącznik nr 3 - dot. siedliska 91T0, bobra europejskiego i wydry).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedliska 91T0, bobra europejskiego i wydry uzupełniony o: „X Brak zagrożeń i nacisków - nie stwierdzono istniejących zagrożeń dla płatów siedliska/gatunku i jego siedliska”.
8.	str. 40 projektu zarządzenia Błąd w zapisie (załącznik nr 3 - dot. traszki grzebieniastej).	Uwaga uwzględniona. Zapis zmieniony - zamiana słowa "kumakiem" na " traszka grzebieniasta ".
9.	str. 41 projektu zarządzenia Brak opisu zagrożenia „X Brak zagrożeń i nacisków” (załącznik nr 3 - dot. trzepli zielonej).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. trzepli zielonej uzupełniony o: „X Brak zagrożeń i nacisków - nie stwierdzono istniejących zagrożeń dla gatunku i jego siedliska”.
10.	str. 44 projektu zarządzenia Błąd w zapisie (załącznik nr 4 - dot. siedliska 2330).	Uwaga uwzględniona. Korekta omyłki pisarskiej.
11.	str. 44 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. siedliska 2330).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedliska 2330 uzupełniony o: „na powierzchni minimum 0,16 ha”.
12.	str. 44 projektu zarządzenia Błąd w zapisie (załącznik nr 4 - dot. siedliska 6120 i 6230).	Uwaga uwzględniona. Korekta omyłki pisarskiej.
13.	str. 44 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. siedliska 6120 i 6230).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedliska 6120 i 6230 uzupełniony odpowiednio o: „na powierzchni minimum 0,14 ha” i „na powierzchni minimum 0,28 ha”.
14.	str. 44 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. siedliska 6410).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedliska 6410 uzupełniony o: „na powierzchni minimum 104 ha”.
15.	str. 44 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. siedliska 6510).	Uwaga uwzględniona Zapis dot. siedliska 6510 uzupełniony o: „na powierzchni minimum 809 ha”.
16.	str. 44 projektu zarządzenia Brak określenia docelowej ilości martwego drewna (załącznik nr 4 - dot.	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. siedlisk 91D0, 91E0, 91P0, 91T0

	siedlisk 91D0, 91E0, 91P0, 91T0).	odnośnie zwiększenia udziału martwego drewna uzupełniony o: „do >5 szt./ ha i >20 m ³ /ha”.
17.	str. 45 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. przeplatki aurinii).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. przeplatki aurinii odnośnie utrzymania otwartego charakteru łąk uzupełniony o: „stanowiących biotop gatunku na powierzchni minimum 45 ha”.
18.	str. 45 projektu zarządzenia Brak określenia powierzchni minimalnej do utrzymania (załącznik nr 4 - dot. staroduba łąkowego).	Uwaga uwzględniona. Zapis dot. staroduba łąkowego odnośnie utrzymania otwartego charakteru łąk uzupełniony o: „stanowiących biotop gatunku na powierzchni minimum 1,5 ha”.
19.	str. 47 projektu zarządzenia Błąd w zapisie odnośnie działań dotyczących monitoringu (załącznik nr 5 - dot. całego dokumentu).	Uwaga uwzględniona. Korekta omyłki pisarskiej.
20.	str. 47 projektu zarządzenia Niejasność zapisu odnośnie działań dotyczących monitoringu realizacji celów działań ochronnych (załącznik nr 5 - dot. numeracji działań – siedlisko 6410 i gatunek 1065).	Uwaga uwzględniona. Niejasny zapis „Kontrola wykonania i jakości wykonania zadań 4 i 5.” zastąpiony sformułowaniem „Kontrola wykonania i jakości wykonania działań: Ekstensywne użytkowanie kośne i Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej”.
21.	str. 48 projektu zarządzenia Uwaga dotycząca podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania pn. „Zapobieganie zalewaniu” (załącznik nr 5 - dot. siedliska 6510 i gatunku 1617).	Uwaga uwzględniona. Zapis zmieniony na: „Zarządca lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia z RDOŚ”
22.	str. 50 projektu zarządzenia Brak odniesienia się do wykaszania niedojądów w odniesieniu do działania pn. „Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej” (załącznik nr 5 - dot. wypasu – siedlisko 6510 i gatunek 1617).	Uwaga uwzględniona. Zapis odnośnie wypasu uzupełniony o kolejne wypunktowanie „termin wykaszania niedojądów od 1 sierpnia do 30 września”.
23.	str. 50 projektu zarządzenia Niejasność zapisu odnośnie działań dotyczących monitoringu realizacji celów działań ochronnych (załącznik nr 5 - dot. numeracji działań – siedlisko 6510 i gatunek 1617).	Uwaga uwzględniona. Niejasny zapis „Kontrola wykonania i jakości wykonania zadań 8 i 9.” zastąpiony sformułowaniem „Kontrola wykonania i jakości wykonania działań: Ekstensywne użytkowanie kośne i Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej”.
24.	str. 50 projektu zarządzenia Uwaga dotycząca podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania pn. „Zmniejszenie pozyskania	Uwaga uwzględniona. Zapis zmieniony na: „Zarządca lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia z RDOŚ”

	<i>martwego drewna</i> ”.	
25.	str. 50 projektu zarządzenia Niejasność zapisu odnośnie działań dotyczących monitoringu realizacji celów działań ochronnych (załącznik nr 5 - dot. numeracji działań – siedlisko *91E0 i 91P0).	Uwaga uwzględniona. Niejasny zapis „ <i>Kontrola wykonania i jakości wykonania zadania 11.</i> ” odnosił się do zadania: „ <i>Zmniejszenie pozyskania martwego drewna</i> ”. Jednakowoż na skutek uwagi GDOS dotyczącej błędów w kalkulacji kosztów działań ochronnych i monitoringu, po ponownej analizie ich zakresu, niniejsze działanie uznano za zbędne i wykreślono je z projektu PZO.
26.	str. 51 projektu zarządzenia Brak przypisania działania do przedmiotu ochrony (załącznik nr 5 - dot. monitoringu stanu ochrony odnośnie 6 płatów nieokreślonego siedliska).	Uwaga uwzględniona. Działanie pn. „ <i>Monitoring stanu ochrony</i> ” obejmujący ocenę stanu ochrony z zastosowaniem metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (drugi, czwarty, szósty, ósmy i dziesiąty rok obowiązywania PZO) przypisano do siedliska 3270 Zalewane muliste brzegi rzek.
27.	str. 53 projektu zarządzenia Brak działań mających na celu przeciwdziałanie inwazji gatunków obcych (załącznik nr 5 - dot. siedliska 6430).	Uwaga rozpatrzona. Ze względu na stały dopływ diaspor gatunków obcych z innych części doliny rzeki i jej dopływami nie w praktyce nie ma możliwości zmniejszenia udziału gatunków obcych.
28.	str. 53 projektu zarządzenia Brak działań mających na celu przeciwdziałanie inwazji gatunków obcych (załącznik nr 5 - dot. siedliska 6510).	Uwaga rozpatrzona. Zmniejszenie udziału i ekspansji gatunków obcych jest możliwe dzięki ekstensywnemu użytkowaniu ponieważ nawłocie są wrażliwe na koszenie. Nie ma zatem konieczności planowania odrębnego działania, gdyż korzystne efekty można uzyskać w wyniku realizacji działań "Ekstensywne użytkowanie kośne" i "Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej".
29.		
30.	str. 55 projektu zarządzenia Brak działania dotyczącego pozostawiania martwego drewna (załącznik nr 5 - dot. siedliska *91D0 i *91E0).	Uwaga rozpatrzona. Dla siedliska *91E0 zaplanowano działanie pn. „ <i>Zmniejszenie pozyskania martwego drewna</i> ”, które umieszczono w załączniku nr 5 do zarządzenia w części początkowej tabeli - działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. Dokonano również uzupełnienia i przypisano to działanie także siedlisku *91D0 omyłkowo pominiętemu podczas sporządzania szablonu projektu PZO. Koniecznym wobec tego było

		również poprawienie i uzupełnienie wykazów działek ewidencyjnych.
31.	str. 57 projektu zarządzenia Brak działań eliminujących zagrożenia (załącznik nr 5 - dot. traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego).	Uwaga rozpatrzona. Brak działań odpowiadających zagrożeniom wynika z faktu, iż zagrożenia mają charakter naturalnych procesów (K02.01, K03.04), których hamowanie doprowadziłoby do zmniejszenia naturalności biotopów. Podkreśla się, że mimo występowania zagrożeń nie obserwuje się negatywnej reakcji populacji tych gatunków.
32.	str. 57 projektu zarządzenia Brak działań eliminujących zagrożenia związane z zarybianiem (załącznik nr 5 - dot. minoga strumieniowego, kozy pospolitej i głowacza białopłetwego).	Uwaga rozpatrzona. Brak możliwości wprowadzenia zapisu zakazującego zarybianie gatunkami obcymi.
33.	str. 57 projektu zarządzenia Brak działań eliminujących zagrożenia (załącznik nr 5 - dot. zalotki większej).	Uwaga rozpatrzona. Brak działania odpowiadającego zagrożeniu sukcesją wynika z naturalnego charakteru tego procesu - hamowanie doprowadziłoby do zmniejszenia naturalności zbiorników wodnych.
34.	str. 68 projektu zarządzenia Uwaga dotycząca wskazań do Uchwały Nr XXXI/130/2012 Rady Gminy Księżpol z dnia 15 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Księżpol.	odp. RDOŚ Zgodnie z art. 30 ust. 3 zawiera ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody projekty przestrzennego w części istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000 wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Przedmiotowy dokument uzgodniony został pismem z dnia 16 października 2012 r. (znak WST III.610.30.2012.KŁ). Wówczas RDOŚ w Lublinie nie dysponował danymi na temat szczegółowego rozmieszczenia przedmiotów ochrony obszaru (w szczególności przedstawionych w warstwach systemów informacji przestrzennej GIS). Bowiern dane odnoszące się do siedlisk przyrodniczych 6410 i 6510 zgromadzone do celów sporządzania dokumentacji PZO (z uwagi na termin rozpoczęcia prac i wymogi prowadzenia obserwacji monitoringowych zależne od stadium fenologicznego i terminu pierwszego pokosu) w pełni zebrane i ostatecznie opracowane zostały dopiero w pierwszej połowie 2013 r. Uzgodnienie projektu mpzp dokonane było z wykorzystaniem informacji na temat przedmiotów ochrony obszaru zawartych w obowiązującym SDF oraz

		dostępnej literaturze i opracowaniach naukowych, a także w dokumentach przygotowanych w ramach przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu mpzp, w szczególności prognozie oddziaływania na środowisko. W skutek sporządzenia projektu PZO dla obszaru i wyznaczenia konkretnych lokalizacji przedmiotów ochrony zidentyfikowano niezgodność ustaleń przedmiotowego mpzp z działaniami ochronnymi zaplanowanych dla wspomnianych siedlisk. Wskazania do zmiany dotyczą jednak jednej lub części albo kilku działek w obrębie wyznaczonej w mpzp funkcji terenu, co szczegółowo przeanalizowano poniżej w pkt. 1 rozpatrzonych uwag i wniosków złożonych przez Gminę Księżpol w piśmie z dnia 14.03.2014 r. (data wpływu: 17.03.2014 r.) znak: BGK.6040.8.2014.
35.	str. 69 projektu zarządzenia Brak przywołania ust. 8 w podstawie prawnej.	Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt.
36.	str. 71 projektu zarządzenia Brak jednolitego nazewnictwa obszaru w całym dokumencie.	Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt.
37.	str. 72 projektu zarządzenia Brak określenia stanu zachowania przedmiotów ochrony w uzasadnieniu.	Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt.
38.	str. 80 projektu zarządzenia Błędy w kalkulacji kosztów działań ochronnych i zakresie zaplanowanego monitoringu.	Uwaga uwzględniona. Dokonano niezbędnych korekt poprzez: uzupełnienie brakujących wyliczeń i zaktualizowanie danych wyjściowych do obliczenia kosztów wdrożenia działań ochronnych na siedliskach łąkowych, a także zmodyfikowano działania związane z monitoringiem realizacji celów działań ochronnych dla łąk oraz zredukowano częstotliwość zaplanowanego monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony do dwukrotnego w okresie obowiązywania PZO.

Adekwatnych zmian dokonano również w dokumentacji PZO.

Nazwa podmiotu	Gminy Aleksandrów, Księżpol i Łukowa	
Data pisma/e-mail	13.03.2014	
Data wpływu pisma/e-mail	14.03.2014	
Znak pisma	-	
Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia

<p>1. Wyrażenie przez w/w gminy sprzeciwu wobec zapisów projektu PZO dotyczących załącznika nr 6 do zarządzenia RDOŚ pn. Wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.</p> <p>Zdaniem w/w gmin cyt. „<i>ograniczenie zalesień ustalonych w mpzp</i>” jest nieuzasadnione, gdyż obecny zakres zalesień nie koliduje z ochroną terenów występowania siedlisk 6510 i 6410 oraz wpłynie korzystnie nie tylko na możliwość rozwoju poszczególnych gmin, ale cyt. „<i>zostaną zachowane walory przyrodnicze przedmiotów ochrony znajdujących się na terenie gmin</i>”.</p> <p>Podkreśla się, że cyt. „<i>zakres zalesień jest ustalony w sposób racjonalny uwzględniający zarówno konieczność ochrony walorów przyrodniczych jak również stwarzający możliwość rozwoju gmin</i>”.</p> <p>Ponadto stwierdza się, że cyt. „<i>nie ma racjonalnego uzasadnienia powiększenie obszaru chronionego Natura 2000, który to obszar obejmuje i tak znaczącą powierzchnię gmin</i>”. Dodaje się również, że obszar w obecnie obowiązujących granicach zapewnia cyt. „<i>kompleksową ochronę</i>”, a powiększenie obszaru cyt. „<i>negatywnie działa na możliwość rozwoju gmin, w szczególności drobnej przedsiębiorczości</i>”.</p> <p>Informuje się także, że cyt. „<i>tereny przeznaczone do zalesień są już w dużej mierze zalesione bądź od lat naturalnie porośnięte drzewostanem (...) właściciele nieruchomości położonych w tym obszarze sukcesywnie je zalesiali, bądź tereny te były częściowo w sposób naturalny zalesione jeszcze przed uchwaleniem miejscowych planów</i>”. Zatem wskazania do zmian tychże kolidują ze stanem faktycznym, bowiem tereny do których się odnoszą są już zalesione i porośnięte drzewostanem.</p> <p>W piśmie stwierdza się również, że cyt. „<i>Propozycje odnośnie gospodarki łąkowo-</i></p>	<p>Uwagi i wnioski odrzucone.</p> <p>Mając na względzie zakres przedmiotowy projektu PZO - jego elementy, które bezpośrednio odnoszą się do dokumentów planistycznych, o których mowa we wniosku, zawarte są w załączniku Nr 6 do zarządzenia w sprawie ustanowienia PZO. W tej części projektu PZO zgodnie z wymogami ustawowymi i aktem wykonawczym formułuje się cyt. „<i>wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000</i>”.</p> <p>Podkreśla się w tym miejscu, że identyfikacja w projekcie PZO (w załączniku Nr 6 do zarządzenia RDOŚ) potrzeby zmiany istniejącego studium gminy bądź miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie pociąga za sobą obowiązku dokonania przez gminę takiej zmiany. Przypomina się, że są to wyłącznie „<i>wskazania do zmian...</i>” zapisów - sformułowane w sytuacji zidentyfikowania kolizji aktualnych zapisów dokumentów planistycznych, w tym przypadku mpzp gmin, z potrzebami ochrony przedmiotów ochrony obszaru występujących na terenach objętych tymi zapisami.</p> <p>Jednakże identyfikacja taka będzie sygnałem, że zrealizowanie ustaleń takiego planu może napotkać na trudności w postępowaniach ocenowych. Celem tego elementu PZO jest przede wszystkim usunięcie „<i>pułapek na inwestorów</i>” – tj. sytuacji, w których istniejące studia i plany zagospodarowania przestrzennego, nie poddane w chwili ich powstawania właściwej ocenie strategicznej w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000, powodowałyby w konsekwencji istotne negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000. Sytuacja taka sprawia, że studium lub plan zagospodarowania przestrzennego staje się niewykonalny ze względu na przepisy</p>
--	--

<p><i>rolnej sugerują brak rozeznania w terenie co do obecnego stanu tych gruntów. Dlatego niezrozumiałe jest wprowadzanie bezpodstawnych ograniczeń, które mogłyby mieć skutek odwrotny do zamierzonego, tj. prowadzić do sukcesywnego usuwania drzew, a tym samym niszczenia terenu cennego dla środowiska.”</i></p>	<p>chroniące obszar Natura 2000. Opierający się na takim planie inwestor może znaleźć się w sytuacji, gdy zgodna z mpzp inwestycja nie będzie mogła zostać dopuszczona do realizacji.</p> <p>Podstawowym celem opracowania PZO jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla zapewnienia, że obecny stan ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszar, przede wszystkim nie zostanie pogorszony oraz właściwy stan ochrony zostanie utrzymany lub przywrócony, o ile będzie to możliwe mając na względzie 10-letni okres planowania. Przypomina się, że wymogi formalno-prawne i zakres przedmiotowy dotyczące sporządzania projektu PZO zawarte są w ustawie o ochronie przyrody, jak i w stosownym rozporządzeniu w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.</p> <p>Nie można zgodzić się ze stanowiskiem gmin, że cyt. <i>„obecny zakres zalesień nie koliduje z ochroną terenów występowania siedlisk 6510 i 6410”</i>. Poddanie zalesieniom terenów występowania siedlisk: 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz 6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe stanowiących przedmioty ochrony w obszarze, jest nie tylko działaniem mającym znaczący negatywny wpływ, ale jest równoznaczne ze zniszczeniem tych siedlisk. W odniesieniu do całości zasobów tych siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru działania takie będzie oznaczało pogorszenie stanu ochrony tych siedlisk poprzez zmieszczenie powierzchni łącznej, co jest niezgodne z art. 33 ustawy o ochronie przyrody, gdzie cyt. <i>„Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub</i> <i>2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub</i> <i>3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.”</i> <p>Mając na względzie powyższe całkowicie niezrozumiałe wydaje się stanowisko gmin wyrażone stwierdzeniem, że obecny zakres</p>
--	---

	<p>zalesień nie koliduje z ochroną terenów występowania siedlisk 6510 i 6410 oraz wpłynie korzystnie nie tylko na możliwość rozwoju poszczególnych gmin, ale też cyt. <i>„zostaną zachowane walory przyrodnicze przedmiotów ochrony znajdujących się na terenie gmin”</i>.</p> <p>Podstawowym celem działań ochronnych zawartym w projekcie PZO dla siedliska 6410 jest cyt. <i>„Utrzymanie otwartego charakteru łąk na powierzchni minimum 104 ha”</i>, co oznacza zachowanie łąk jako półnaturalnej roślinności z udziałem krzewów do 10%, utrzymanie łąk w tradycyjnym (późnym - po 15 września) użytkowaniu kośnym. Natomiast dla siedliska 6510 celem działań ochronnych jest cyt. <i>„Utrzymanie otwartego charakteru łąk na powierzchni minimum 809 ha”</i>, co oznacza zachowanie łąk jako półnaturalnej roślinności bez krzewów (lub do 5% jeśli obszar jest heterogeniczny), utrzymanie łąk w ekstensywnym użytkowaniu kośnym. W przypadku łąk trzęślicowych jest to tym ważniejsze, że stanowią one siedlisko dla przeplatki aurinii - innego przedmiotu ochrony w obszarze.</p> <p>Planowane zalesienia obejmują płyty siedlisk przyrodniczych, których realizacja w wyraźny sposób koliduje z ochroną siedlisk przyrodniczych i doprowadziłaby do znaczącego uszczuplenia powierzchni tych siedlisk. Zachowanie funkcji użytków zielonych pozwoli na odtworzenie struktury siedlisk mimo rozwoju krzewów i nalotu drzew, a przeprowadzenie planowych zalesień bezpowrotnie je zdegraduje. Wskazane w piśmie zjawisko zalesiania przez właścicieli trwałych użytków zielonych ma charakter działań pozaplanowych przy jednoczesnej wiedzy urzędów gmin.</p> <p>Należy w tym miejscu jeszcze raz przypomnieć i podkreślić obowiązki Państwa Polskiego i wszystkich organów działających w jego imieniu wynikające z Dyrektywy siedliskowej odnośnie zachowania we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony w sieci ekologicznej Natura 2000, lub uniknięcia wszelkiego pogorszenia ich stanu zarówno antropogenicznego jak i wynikającego z zaniechania właściwej ochrony oraz podjęcia działań odpowiednich do potrzeb ekologicznych przedmiotów ochrony służących ich zachowaniu lub, w stosownych przypadkach, ich odtworzenie.</p>
--	---

Jeżeli po 1 maja 2004 r. gatunek lub siedlisko przyrodnicze zanikły w obszarze w wyniku naturalnych procesów, którym usiłowano przeciwdziałać najlepszymi dostępnymi technikami, ale to przeciwdziałanie nie powiodło się, albo w wyniku procesów, którym nie można było przeciwdziałać (np. zmiany klimatyczne) można dokonać weryfikacji danych dotyczących przedmiotów ochrony przedstawiając nie budzące wątpliwości przyrodnicze dane naukowe potwierdzające słuszność planowanych do wprowadzenia zmian w obowiązującym SDF dla obszaru Natura 2000. W przeciwnym wypadku, wobec braku podejmowania działań ochronnych w stosunku do przedmiotów ochrony, których stan pogorszył się bądź nastąpiło ich zaniknięcie będące skutkiem tego zaniechania, obowiązkiem Państwa Polskiego i wszystkich organów działających w jego imieniu jest ich odtworzenie do stanu na dzień 1 maja 2004 r.

Ponadto stwierdza się, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody zmiana granic obszaru Natura 2000 następuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa i z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska.

Zmiana granic obszaru Natura 2000 jest odrębnym postępowaniem wykraczającym poza procedurę sporządzania projektu PZO związanym z aktualizacją SDF dla obszaru Natura 2000. Niemniej jednak, w trakcie prac nad sporządzaniem dokumentacji i projektu PZO rozważa się kwestie potrzeb zmiany granic obszaru w różnych aspektach, o ile związane są z planowaniem ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentacji PZO w tabeli nr 10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic oraz tabeli nr 11. Zestawienie uwag i wniosków, gdy w trakcie sporządzania dokumentacji i projektu PZO wpłynęły wnioski o stosownej treści.

W przypadku ujawnienia w toku prac potrzeby dokonania korekty granic, można równolegle do sporządzania projektu PZO sformułować wniosek o dokonanie takiej korekty. Musi on być zgodny z wymogami prawa krajowego i wspólnotowego. Uwagi i wnioski odnoszące się do przyczyn społeczno-gospodarczych

	<p>zostają odrzucone zgodnie z zasadą obowiązywania wyłącznie kryterium przyrodniczego podczas wyznaczania granic obszarów Natura 2000.</p> <p>Z przyczyn prawnych zmiana granic obszaru Natura 2000 nie może nastąpić za pomocą ustanowienia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska planu zadań ochronnych. Organem kompetentnym do dokonania takiej zmiany jest minister właściwy do spraw środowiska po uzgodnieniu z Komisją Europejską, lub Komisja Europejska na wniosek ministra. Proponowane powiększenie obszaru (przedstawione w dokumentacji PZO obejmuje jedynie 8,43 ha co stanowi 0,16% powierzchni gminy Aleksandrów.</p> <p>Stwierdzenie, że obszar obejmuje i tak znaczącą powierzchnię gmin nie jest argumentem, który ma zastosowanie w projektowaniu i zarządzaniu obszarami Natura 2000, gdzie trzeba stosować wyłącznie kryteria naukowe.</p>
--	--

Nazwa podmiotu	Gmina Księżpol
Data pisma/e-mail	14.03.2014
Data wpływu pisma/e-mail	17.03.2014
Znak pisma	BGK.6040.8.2014

Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	<p>Wyrażenie przez gminę braku zgody wobec zapisów projektu PZO dotyczących załącznika nr 6 do zarządzenia RDOŚ pn. Wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.</p> <p>Gmina Księżpol cyt. „nie zgadza się z zaleceniem zmiany [mpzp] zmierzającym do wyłączenia z zalesienia obszarów pokrywających się z przedmiotami ochrony oraz zmianę przeznaczenia gruntu z zabudowy zagrodowej i usługowej na obowiązujący dotychczas – tereny ławkowe”.</p>	<p>Uwagi i wnioski odrzucone.</p> <p>Sposób rozpatrzenia jak wyżej.</p> <p>Ponadto stanowisko Gminy Księżpol wyrażone sformułowaniem cyt. „<i>Już ustalony obszar Natura 2000 zapewnia kompleksową ochronę siedlisk przyrodniczych. Dalsze powiększanie tego obszaru, a co za tym idzie zmniejszanie obszaru nie objętego ochroną jest niezasadne, a poza tym negatywnie działa na możliwość rozwoju Gminy Księżpol w szczególności drobnej przedsiębiorczości</i>” bez merytorycznej argumentacji przemawiającej za słusnością twierdzeń pozbawia RDOŚ w Lublinie możliwości ustosunkowania się do poruszanej kwestii.</p> <p>Ogólność sformułowania uwagi/wniosku - mając na względzie zakres przedmiotowy projektu PZO - uniemożliwia merytoryczne odniesienie się przez RDOŚ w Lublinie co do</p>

<p>Zdaniem gminy cyt. „<i>ograniczenie zalesień i terenów zabudowy zagrodowej ustalonych w mpzp</i>” jest nieuzasadnione. Ponadto stwierdza się, że cyt. „<i>Ustalony w mpzp zakres zalesień i wyznaczenie terenów zabudowy zagrodowej wpłynie korzystnie nie tylko na możliwość rozwoju ale również zostaną zachowane walory przyrodnicze gminy. Już ustalony obszar Natura 2000 zapewnia kompleksową ochronę siedlisk przyrodniczych. Dalsze powiększanie tego obszaru, a co za tym idzie zmniejszanie obszaru nie objętego ochroną jest niezasadne a poza tym negatywnie działa na możliwość rozwoju Gminy Księżpol w szczególności drobnej przedsiębiorczości</i>”.</p>	<p>jego zasadności. Domniemanie intencji wnioskodawcy nie jest zadaniem organu rozpatrującego wnioski.</p> <p>Po ponownej analizie wskazań do zmian dokumentów planistycznych zawartych w dokumentacji PZO odnoszących się do Uchwały Nr XXXI/130/2012 Rady Gminy Księżpol z dnia 15 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Księżpol stwierdza się co następuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazania do terenu opisanego na rysunku planu symbolem 8.17.1.RM.U dotyczą jednej działki ewidencyjnej nr 518/2 (obręb ewid. Lipowiec Stary, adres ewidencyjny: 060208_2.0006. 518/2), która stanowi wschodnią część wydzielonego terenu funkcjonalnego przewidzianego do zagospodarowania zagrodowego i usługowego. Działka ta w całości znajduje się w obszarze Natura 2000 i na jej całości występuje siedlisko 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, w związku z tym zapisy mpzp dla tej działki pozostają w kolizji z potrzebami ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Dla pozostałych działek znajdujących się w granicach objętych miejscowym planem dla terenu funkcjonalnego 8.17.1.RM.U nie formułuje się wskazań do zmian; • wskazania do terenu opisanego na rysunku planu symbolem 9.21.1.RM dotyczą działek ewid. nr od 31 do 35 (obręb ewid. Zynie, adres ewidencyjny: 060208_2.0017.31-35). Działki te w całości lub części znajdują się w obszarze Natura 2000 i w części każdej działki za wyjątkiem działki nr 35 występuje siedlisko 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie. W związku z tym zapisy mpzp dla tego terenu funkcjonalnego przeznaczonego pod zabudowę zagrodową pozostają w kolizji z potrzebami ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. • wskazania do terenu opisanego na
---	--

		<p>rysunku planu symbolem 16.33.1.RM, 16.33.2.R i 16.33.3.KDW</p> <ul style="list-style-type: none"> - teren funkcjonalny 16.33.1.RM obejmuje działkę nr ewid. 180 (obręb ewid. Zawadka, adres ewidencyjny: 060208_2.0016.180) i znajduje się wg warstw GIS w niewielkim skrawku w granicach obszaru Natura 2000, ale poza siedliskami przyrodniczymi; - teren oznaczony na rysunku planu symbolem 16.33.3.KDW o przeznaczeniu funkcjonalnym droga dojazdowa wewnętrzna (działka ewid. nr 113) znajduje się częściowo w granicach Natura 2000, ale poza siedliskami przyrodniczymi; - obszar funkcjonalny 16.33.2.R znajduje się niemalże w całości w granicach obszaru Natura 2000, stanowiąc działki ewid. nr 206, 207 i 208 (obręb ewid. Zawadka, adres ewidencyjny: 060208_2.0016.206-208), na których prawie na całości występuje siedlisko 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - ustalenia mpzp dla tego terenu to cyt. <i>„uprawy polowe i łąki oraz utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania przy jednoczesnym zakazie lokalizacji wszelkiej zabudowy kubaturowej poza obiektami publicznej infrastruktury technicznej.</i> <p>Wobec powyższego odstępuje się od formułowania w PZO wskazań do zmian zapisów mpzp dla terenów funkcjonalnych opisanych symbolami 16.33.1.RM, 16.33.2.R i 16.33.3.KDW, ponieważ nie zachodzi kolizja z potrzebami ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 – usunięto niepotrzebne zapisy. Adekwatnych zmian dokonano również w dokumentacji PZO.</p>
--	--	--

Nazwa podmiotu	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie	
Data pisma/e-mail	12.03.2014	
Data wpływu pisma/e-mail	17.03.2014	
Znak pisma	ZO-7327-64/2014	
Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	Punkt 1 pisma Wniosek o usunięcie z załącznika nr 5 do zarządzenia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Biłgoraj i Józefów z kolumny „obszar wdrażania” oraz usunąć	Wniosek odrzucony. Po rozpatrzeniu przedmiotowego wniosku, mając na względzie stanowisko Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wyrażone w

<p>Nadleśnictwo Biłgoraj i Józefów z kolumny pt. „podmiot odpowiedzialny za wykonanie”.</p>	<p>piśmie z dnia 6 listopada 2013 r. znak: DON-WP.082.1.74.2013.AZ.2, stwierdza się co następuje:</p> <p>Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody plan zadań ochronnych ustanawiany jest w drodze aktu prawa miejscowego przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.</p> <p>Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 224, poz.1337) w art. 28 ust. 11 pkt 3a, dała podstawę do wyłączenia z prac nad sporządzaniem planu zadań ochronnych obszaru pokrywającego się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu został poddany ocenie oddziaływania na środowisko. W celu uzyskania zgodności polskiego prawa z wymogami art. 6 ust. 1 Dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, Dz. U. UE L 206/7 z dnia 22.07.1992) oraz art. 4 ust. 1 Dyrektywy ptasiej (DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, Dz. U. UE L 20/7 z dnia 26.01.2010) ustawą z dnia 13 lipca 2012 roku o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 poz. 985) - data wejścia w życie 1 października 2012 r., w treści art. 28 ust.11 pkt 3a dokonano zmiany, w myśl której dopuszcza się wyłączenie obszaru Natura 2000 lub jego części z prac nad sporządzaniem planu zadań ochronnych, w przypadku obszaru Natura 2000 lub jego części pokrywającego się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10. Dodatkowo w kolejnych ustępach ustanowiono tryb procedowania nad projektem planu urządzenia lasu, w tym wprowadzono obowiązek uzgodnienia przedmiotowego dokumentu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.</p> <p>W brzmieniu aktualnie obowiązującym art. 28 ust. 11 pkt. 3a z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) został wprowadzony na podstawie cyt. wyżej ustawy.</p> <p>Wskazać przy tym należy, że przepis</p>
---	--

		<p>przejęciowy do ustawy z dnia z dnia 13 lipca 2012 roku o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (art. 6) ogranicza stosowanie poprzednio obowiązujących przepisów wyłącznie do tzw. spraw wszczętych i niezakończonych w rozumieniu spraw administracyjnych, a to z uwagi na posługiwanie się pojęciami charakterystycznymi dla postępowania przeprowadzonego na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 267). Wprowadzenie powyższej normy prawnej również w odniesieniu do planu zadań ochronnych ustanawianego w drodze aktu prawa miejscowego prowadziłoby do utrzymania stanu prawnego niezgodnego z prawem unijnym, który wyeliminowano właśnie poprzez wejście w życie zmiany przepisu art. 28 ust. 11 pkt. 3a ustawy o ochronie przyrody.</p> <p>RDOŚ w Lublinie dzieląc powyższą argumentację stwierdza, że dla projektów planów zadań ochronnych, dla których prace rozpoczęto w trakcie obowiązywania poprzednich przepisów, a nie zakończono przed dniem 1 października 2012 r., należy stosować przepisy obowiązujące obecnie. W związku z tym, wniosek Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie o wyłączenie z projektu planu zadań ochronnych sporządzonego dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi PLH060097 gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Biłgoraj i Józefów – został odrzucony.</p> <p>W projekcie zarządzenia w kolumnie pt. <i>”Podmiot odpowiedzialny za wykonanie”</i> brak jest sformułowania Nadleśnictwo Biłgoraj i Józefów. Wniosek o usunięcie Nadleśnictwa Biłgoraj i Józefów z tej kolumny dotyczy zapisu <i>”Zarządca lub posiadacza obszaru”</i> obejmującego w domyśle oba nadleśnictwa, do czego organ ustosunkował się poniżej w pkt.2.</p>
2.	<p>Pkt. 2 pisma Wniosek o usunięcie zapisu cyt. <i>”Zarządca lub posiadacza obszaru”</i> zawartego w załączniku nr 5 do zarządzenia, w kolumnie pt. <i>”Podmiot odpowiedzialny za wykonanie”</i> w odniesieniu do przedmiotów ochrony 6510 i 1617 – działanie ochronne pn. zapobieganie zalewaniu, gdyż działanie to wykracza poza zakres zabiegów</p>	<p>Wniosek odrzucony.</p> <p>W art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) wprowadzono szczególne rozwiązania przekazujące z mocy prawa na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe znajdujące się na obszarze Natura 2000 realizację zadań w zakresie ochrony</p>

<p>pielęgnacyjnych wykonywanych w ramach gospodarki leśnej i nie może być finansowane ze środków LP.</p>	<p>przyrody właściwemu nadleśniczemu. Zakres tych zadań może być różny w zależności od obszaru i będzie determinowany postanowieniami planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000, uwzględnionych w planie urządzenia lasu (PUL), a dokładnie w programie ochrony przyrody PUL zgodnie z podziałem przyjętym w zał. 4 <i>Ramowych wytycznych w sprawie projektowania w planie urządzenia lasu zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszaru Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa</i> opracowanych przez zespół powołany przez Ministra Środowiska (złożony z przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych) i wprowadzonych do stosowania przez Głównego Konserwatora Przyrody pismem z dnia 26 marca 2013 r. znak: DLP-lpn-611-30/11994/12/13/JŁ.</p> <p>Na gruncie tego rozwiązania należy zwrócić uwagę również na fakt, że na terenie obszaru Natura 2000, w skład którego wchodzi tereny zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, będzie występował dualizm wśród podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie ochrony przyrody. Generalnie będą one należały do nadzorującego obszar Natura 2000 (RDOŚ zgodnie z art. 27a ust. 2), natomiast w przypadku określonym w 32 ust. 4 ustawy do właściwego nadleśniczego, który wykonuje je samodzielnie. Dlatego też w tych sytuacjach może zyskiwać na znaczeniu funkcja koordynacyjna, przyznana regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska (na obszarze swojego działania) w 32 ust. 3 ustawy. Mając na uwadze powyższe w opinii RDOŚ przytoczona argumentacja RDLP jest błędna, bowiem odpowiedzialność za wykonanie zadań z zakresu ochrony przyrody na obszarze Natura 2000 i finansowanie wykonania tychże zadań są odrębnymi kwestiami. W myśl art. 32 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody odpowiedzialnym za wykonanie zadań z zakresu ochrony przyrody (jakim niewątpliwie jest przedmiotowe działanie w całości jego brzmienia), czyli zarówno ochrony czynnej, jak i utrzymania bądź modyfikacji metod gospodarowania, na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005,</p>
--	---

	<p>odpowiedzialny jest odpowiedni miejscowy nadleśniczy. Nadmienia się, że dotyczy to zarówno siedlisk leśnych, jak i nieleśnych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, a zlokalizowanych na gruntach będących w zarządzie nadleśnictwa. Art. 39 tejże ustawy odnosi się jedynie do kosztów związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem sieci obszarów Natura 2000 wskazując na możliwe źródła finansowania.</p> <p>Należy przy tym wyjaśnić, że każde działanie w zakresie ochrony środowiska wiąże się z koniecznością ponoszenia mniejszych lub większych nakładów finansowych. W art. 8 "dyrektywy siedliskowej" zostały określone, co prawda, zasady współfinansowania przez Unię Europejską ochrony środowiska na terenie obszarów Natura 2000. Posłużenie się jednak w tym przepisie pojęciem współfinansowania wskazuje jednoznacznie, iż zadania te powinny być realizowane przy udziale finansowym państw członkowskich.</p> <p>Generalnie zadania w zakresie ochrony przyrody mogą liczyć na dofinansowanie na zasadach wynikających z rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie instrumentów finansowych na rzecz środowiska (Life+) (Dz. Urz. UE L 149, s. 1), w którego art. 1 ust. 2 określono, że ogólnym celem Life+ jest przyczynianie się do wdrażania, aktualizacji oraz rozwoju wspólnotowej polityki i prawodawstwa w dziedzinie środowiska, uwzględniania w tym w zakresie kwestii środowiskowych w innych politykach, a tym samym przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju. Life+ wspiera w szczególności wdrożenie szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego, ustanowionego decyzją 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. (Dz. Urz. UE L 242, s. 1), w tym strategii tematycznych, ponadto finansuje środki i projekty z europejską wartością dodaną realizowane w państwach członkowskich. Bez względu na wszystko niezbędny jest jednak udział finansowy państwa członkowskiego.</p> <p>Polski ustawodawca przewidział, że na ten cel mogą być przeznaczone środki budżetowe oraz środki funduszy celowych. W przypadku środków budżetowych nie ma wątpliwości, ponieważ to budżet państwa będzie finansował określone działania związane z</p>
--	--

		<p>funkcjonowaniem obszaru Natura 2000. Natomiast jeżeli chodzi o fundusze celowe, to jak sama nazwa wskazuje, ustawodawca przewidział możliwość przeznaczenia na cele związane z ochroną środowiska na obszarze Natura 2000 środków pozabudżetowych pozostających w dyspozycji funduszy celowych. W rozpatrywanym przypadku będą nimi w głównej mierze fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej powoływane do życia na podstawie prawa ochrony środowiska.</p> <p>Nie wyłącza to oczywiście możliwości pozyskiwania środków na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem obszaru Natura 2000 z innych źródeł. Państwo nie ma jednak bezpośredniego wpływu na podmioty dysponujące środkami na ten cel, w związku z czym nie zostały one wymienione w art. 39 ustawy.</p> <p>Stanowisko to znajduje również swoje odzwierciedlenie w wspomnianych wcześniej <i>Ramowych wytycznych w sprawie projektowania w planie urzędzenia lasu zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszaru Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa</i>, które m.in. odnosząc się do kwestii określania działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie (w programie ochrony przyrody PUL) ustalają, że:</p> <p>Wykonywanie działań ochronnych dotyczących ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, które związane są z gospodarką leśną, finansowane jest ze środków własnych Lasów Państwowych zgodnie z ustawą o lasach, a w pozostałych przypadkach finansowanie odbywa się zgodnie z art. 39 ustawy o ochronie przyrody.</p> <p>Za realizację i prowadzenie monitoringu realizacji celów działań ochronnych odpowiedzialny jest dyrektor rdLP, a monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony i uzupełnianie wiedzy dyrektor rdoś. Mając na uwadze powyższe RDOŚ w Lublinie odrzucił wniosek o usunięcie zapisu, który pośrednio odnosi się do Nadleśnictwa Biłgoraj i Józefów.</p>
3.	<p>Pkt. 3 pisma Wniosek o modyfikację działania ochronnego zawartego w załączniku nr 5 do zarządzenia cyt. „<i>Pozostawianie 20% zwalonych drzew, pozostawianie obumierających drzew stojących (w</i></p>	<p>Wniosek uwzględniony.</p> <p>Treść działania zmodyfikowano jak następuje: „<i>Pozostawienie 20% zwalonych drzew, pozostawienie obumierających drzew stojących w ilości ponad 3 szt./ha - nie dotyczy</i></p>

<p>okresie obowiązywania PZO)” zaplanowanego w stosunku do przedmiotów ochrony 91E0 i 91P0. RDLp w Lublinie wnosi o wyłączenie sytuacji kłęskowych np. wiatrołomów z uwagi na zagrożenia gradacją szkodników wtórnych. W opinii RDLp w Lublinie brak jest szczegółowej metodyki określania ilości drewna martwego niezbędnego do pozostawienia w drzewostanie, a powyższy wskaźnik nie ma merytorycznych podstaw.</p>	<p>sytuacji kłęskowych”.</p> <p>Ponadto stwierdza się co następuje: Zasady gospodarki leśnej prowadzonej na terenie RDLp w Lublinie są zgodne z zasadami i kryteriami PEFC i FSC. Certyfikaty te potwierdzają, że gospodarka leśna w lasach Lubelszczyzny prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami z jednoczesnym przestrzeganiem zasad: zrównoważonego rozwoju, zachowania trwałości lasów i ochrony przyrody. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie posiada certyfikat FSC od 9 stycznia 2003 roku. Certyfikat FSC przyznawany jest na okres pięciu lat - aktualny przyznany jest od 23.01.2014 r. do 22 stycznia 2019 r. W celu zachowania ważności certyfikatu w losowo wybranych nadleśnictwach corocznie przeprowadzane są audyty nadzoru (sprawdzające). Obligatoryjne jest również spełnianie standardów certyfikacji określonych przez FSC, wśród których kwestia pozostawiania martwego drewna znajduje swoje odzwierciedlenie w Kryterium 6.3. „Funkcje i walory ekologiczne lasu powinny być zachowane w stanie nienaruszonym, zwiększane lub przywracane (...)”. Od 2010 roku nastąpiły zmiany wskaźnika odnośnie martwego drewna. Nowy standard (2010) zawiera wskaźnik 6.3.7. Zarządzający lasem pozostawia drewno martwe rozkładające się w lesie zróżnicowane pod względem formy i gatunku (leżanina, martwe stojące drzewa). Ilość pozostawianego martwego drewna powinna wynikać z badań naukowych uwzględniających warunki lokalne oraz jest zróżnicowana przestrzennie (większe ilości winny znajdować się w rezerwatach przyrody, użytkach ekologicznych, powierzchniach wyłączonych z użytkowania i stanowiskach ksylobiontów). Ilość martwego drewna różnych form i gatunków wzrasta w wieloletnim przedziale czasowym. Dla potrzeb monitoringu, do czasu opracowania jednolitej metodyki badań i inwentaryzacji martwego drewna, należy opierać się na danych z monitoringu zewnętrznego uznając za poziom wyjściowy wyniki wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów dla certyfikowanej jednostki. Zgodnie ze standardami FSC zasoby martwego drewna umożliwiające w miarę naturalne wykształcenie się zespołów ksylobiontów to poziom powyżej 20 m³/ha (10% miąższości drzewostanu). Taki poziom</p>
---	--

		<p>zasobów martwego drewna powinien występować przynajmniej w niektórych fragmentach lasu. Kluczowe jest, by wśród zasobów martwego drewna były reprezentowane grube drzewa stojące i grubizna leżąca, a także by zasoby te były różnorodne co do gatunku drzew. Celowe jest wyznaczanie ostoi ksylobiontów. Monitoring martwego drewna, niezależnie od WISL, funkcjonuje w niektórych nadleśnictwach (np. Strzałowo w RDLP Olsztyn). Jest to zalecany sposób wypełnienia wymogów tego wskaźnika.</p> <p>Zgodnie z danymi zawartymi w Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu w Polsce (wyniki za okres 2008-2012) średnia miąższość drzew martwych leżących i stojących (m³ grubizny brutto na 1 ha) dla RDLP w Lublinie wynosi ogółem 4,4, co odpowiada 4,7% miąższości ogółem. Jak wspomniano już zgodnie ze standardami FSC wskaźnik zasobów martwego drewna to aktualnie poziom powyżej 20 m³/ha (10% miąższości drzewostanu).</p> <p>Niezasadnym wydaje się stwierdzenie, że brak jest szczegółowej metodyki określania ilości martwego drewna, bowiem INSTRUKCJA WYKONYWANIA WIELKOBSZAROWEJ INWENTARYZACJI STANU LASU oraz INSTRUKCJA URZĄDZANIA LASU zawierają takowe metodyki na potrzeby sporządzenia przedmiotowych dokumentów.</p>
4.	<p>Pkt. 4 pisma Wniosek o modyfikację zagrożenia istniejącego „B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew” zawartego w załączniku nr 3 do zarządzenia w odniesieniu do przedmiotów ochrony: 91D0, 91E0 i 91P0. Zdaniem RDLP w Lublinie zapisy te nie są uzasadnione w odniesieniu do gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, ponieważ prowadzi się ją zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu, zatem wnosi się o odniesienie tego zagrożenia wyłącznie do lasów prywatnych.</p>	<p>Wniosek odrzucony.</p> <p>Instrukcja Ochrony Lasu nie określa ilości tzw. "drzew biocenotycznych" co może skutkować pozostawieniem ich w zbyt małej ilości dla zapewnienia stanu właściwego wskaźników "Martwe drewno łączne zasoby" i "Martwe drewno leżące lub stojące", które otrzymały oceny niezadowolające i złe. Dlatego też określono to jako zagrożenie istniejące.</p>

Adekwatnych zmian dokonano również w dokumentacji PZO.

Nazwa podmiotu	Nadleśnictwo Biłgoraj
Data pisma/e-mail	13.03.2014
Data wpływu pisma/e-mail	17.03.2014

Znak pisma	ZG-7327-19/2014	
Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	Uwagi i wnioski złożone w wyżej wymienionym piśmie pokrywają się z treścią uwag i wniosków złożonych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie w piśmie z dnia 12.03.2014 r. (data wpływu: 17.03.2014 r.) znak: ZO-7327-64/2014	Patrz pkt. 1-4 rozpatrzonych uwag i wniosków złożonych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie w piśmie z dnia 12.03.2014 r. (data wpływu: 17.03.2014 r.) znak: ZO-7327-64/2014

Nazwa podmiotu	Nadleśnictwo Józefów	
Data pisma/e-mail	12.03.2014	
Data wpływu pisma/e-mail	14.03.2014	
Znak pisma	ZG-732-5-3/14	
Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	Wniosek o usunięcie z załącznika nr 5 do zarządzenia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Józefów z kolumny „ <i>obszar wdrażania</i> ” oraz usunąć Nadleśnictwo Józefów z kolumny pt. „ <i>podmiot odpowiedzialny za wykonanie</i> ”.	Wniosek odrzucony. Sposób rozpatrzenia jak w pkt. 1 i 2 rozpatrzonych uwag i wniosków złożonych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie w piśmie z dnia 12.03.2014 r. (data wpływu: 17.03.2014 r.) znak: ZO-7327-64/2014
2.	Pkt. 1 pisma Wniosek o usunięcie z załącznika nr 5 do zarządzenia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Józefów z kolumny „ <i>obszar wdrażania</i> ” oraz usunąć Nadleśnictwo Józefów z kolumny pt. „ <i>podmiot odpowiedzialny za wykonanie</i> ” w odniesieniu do przedmiotów ochrony 6410 i 1065. Wskazuje się, że w wykazie nr 1 błędnie wskazano siedlisko na działce 3500 oddział 341a-f, ponieważ w wydzieleniach tych nie zinwentaryzowano siedlisk naturalnych (jest to powierzchnia leśna zalesiona, za wyjątkiem wydzielenia „b” o pow. 0,28 ha pośrodku lasów, gdzie występuje bagno.	Wniosek odrzucony. Sposób rozpatrzenia jak wyżej. Ponadto wyjaśnia się, że siedlisko przyrodnicze 6410 wykazano w trakcie badań terenowych w skrajnej zachodniej części działki. Opis jaki przytocza Wnioskodawca dotyczy całości oddziału (działki geodezyjnej).
3.	Pkt. 1 pisma Jak wyżej w odniesieniu do przedmiotów ochrony 6510 i 1617 dotyczące działania pn. „ <i>Zapobieganie zalewaniu</i> ”, gdyż nie może ono być finansowane ze środków LP i nadleśnictwo nie może być wskazane jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie takiego działania.	Wniosek odrzucony. Sposób rozpatrzenia jak wyżej. Nadmienia się, że zapis odnoszący się do podmiotu odpowiedzialnego zmieniony na: „ <i>Zarządca lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia z RDOŚ</i> ” na skutek uwagi wniesionej przez GDOŚ.

4.	<p>Pkt. 1 pisma Jak wyżej w odniesieniu działania pn. <i>“Ekstensywne użytkowanie kośne (1-2 pokosy) lub kośno-pastwiskowe”</i>. Ponadto wskazuje się, że w wykazie nr 2 błędnie wskazano siedlisko na działce 42 oddział 355Da,d (jest to powierzchnia leśna zalesiona), a zalecane utrzymanie otwartego charakteru łąk będzie niemożliwe do zrealizowania ze względu na naturalne wchodzenie lasu – koszty odkrzaczania i odlesiania mogą być znaczne..</p>	<p>Wniosek odrzucony. Sposób rozpatrzenia jak wyżej. Jednocześnie wyjaśnia się, że siedlisko przyrodnicze 6510 zgodnie z danymi GIS występuje jedynie w części działki nie stanowiącej lasu.</p>
	<p>Pkt. 1 pisma Jak wyżej w odniesieniu do przedmiotów ochrony 91D0 i 91P0 dotyczące działania pn. <i>“Zmniejszenie pozyskania martwego drewna”</i>. Zdaniem Nadleśnictwa Józefów projektowanie takich samych działań ochronnych dla dwóch różnych typów siedlisk jest nieuzasadnione, a sformułowanie <i>„20% zwalonych drzew”</i> jest nieprecyzyjne.</p>	<p>Wniosek odrzucony. Sposób rozpatrzenia jak wyżej. Stwierdza się również, że uzasadnienie merytoryczne pozostawienia kłód leżącego martwego drewna w drzewostanie (w rozumieniu zwalonego naturalnie a nie ściętego) znajduje się w opracowaniu <i>“Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura2000”</i> jako wskaźnik stanu właściwego (FV) siedlisk leśnych. Zasadniczym celem planu zadań ochronnych jest poprawa stanu do właściwego lub utrzymanie takiego stanu, a stan ochrony opisany wskaźnikami martwego drewna dla tych przedmiotów ochrony określono jako niezadowalający lub zły. Nadmieniamy się również, że treść tego działania została doprecyzowana na skutek wniosku RDLP w Lublinie w sposób następujący: <i>„Pozostawienie 20% zwalonych drzew, pozostawienie obumierających drzew stojących w ilości ponad 3 szt./ha - nie dotyczy sytuacji kłęskowych”</i>.</p>
	<p>Pkt. 1 pisma Uwaga odnośnie błędnie wskazanego w wykazie nr 3 siedliska przyrodniczego w oddziałach: 341a-f, 345a-h, 345a-1, 347a-i, 358Db, 3721,n, gdyż cyt. <i>„w wydzieleniach tych nie zainwentaryzowano siedlisk naturalnych. Są to powierzchnie leśne zalesione z niewielkim udziałem bagien, w większości siedliska Bśw, BMśw, BMw, a w pozostałych oddziałach 338b, 3401, 339i,l,m, 372m, gdzie zainwentaryzowano siedliska naturalne nie obejmują one całych oddziałów (działek) i występują w łącznej wielkości 32,29 ha, a nie jak</i></p>	<p>Uwaga rozpatrzona. Wnioskodawca nie wskazuje na źródła danych inwentaryzacyjnych, na które powołuje się i z tego względu organ nie może się do nich odnieść w sposób miarodajny. Samo stwierdzenie występowania określonych typów siedliskowych lasu nie przesądza o występowaniu (lub braku) siedlisk przyrodniczych w rozumieniu Dyrektywy Siedliskowej. Inwentaryzacja wykonana na potrzeby sporządzenia dokumentacji PZO wykonywana była metodą przeglądową z wykorzystaniem identyfikatorów fitosocjologicznych. Granice działek i</p>

	<p>wykazano w projekcie 186,40 ha.”</p>	<p>wydzieleń leśnych nie mają zastosowania w delimitacji płatów siedliska, co skutkuje nierzadko tym, że jedynie część działki zostaje zakwalifikowana jako siedlisko przyrodnicze. Nie ma jednak możliwości odnotowania tego faktu w stosownych wykazach działek, jednakże zobrazowane jest w warstwach GIS rozmieszczenia przedmiotów ochrony w granicach obszaru. Zgodnie ze wspomnianymi warstwami łączna powierzchnia siedliska 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>) w obszarze wynosi 187,11 ha. Z uwagi na to, że Wnioskodawca nie podaje źródła danych, na które powołuje się wskazując powierzchnię 32,29 ha i nie podaje też o który typ siedliska chodzi, organ nie może odnieść się do uwagi w sposób bardziej wyczerpujący.</p>
	<p>Pkt. 2 pisma Wniosek o modyfikację zagrożenia istniejącego „B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew” zawartego w załączniku nr 3 do zarządzenia w odniesieniu do przedmiotów ochrony: 91D0, 91E0 i 91P0. Zdaniem RDLP w Lublinie zapisy te nie są uzasadnione w odniesieniu do gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, ponieważ prowadzi się ją zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu, zatem wnosi się o odniesienie tego zagrożenia wyłącznie do lasów prywatnych.</p>	<p>Wniosek odrzucony. Instrukcja Ochrony Lasu nie określa ilości tzw. "drzew biocenotycznych" co może skutkować pozostawieniem ich w zbyt małej ilości dla zapewnienia stanu właściwego wskaźników "Martwe drewno łączne zasoby" i "Martwe drewno leżące lub stojące", które otrzymały oceny niezadowolające i złe. Dlatego też określono to jako zagrożenie istniejące.</p>
	<p>Cyt. „Zdaniem nadleśnictwa nie ma i nie było uzasadnienia do włączenia działek o numerach 3500, 3501, 3502, 3510, 3511, 3512 do obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi, gdyż teren ten ma zasadniczo odmienny charakter (typowo leśny) niż łąki i łęgi wzdłuż rzeki. Dlatego należałoby skorygować granice zasięgu tego obszaru.”</p>	<p>Wniosek odrzucony. Przytoczona argumentacja nie ma logicznych podstaw i wskazuje na niezrozumienie zasad funkcjonowania sieci Natura 2000 oraz istoty tej formy ochrony przyrody. Całkowicie błędne jest podejście, że leśny charakter części obszaru (znajdujący się w granicach wymienionych działek ewidencyjnych) może stanowić kryterium delimitacji obszaru z uwagi na niezgodność z nazwą obszaru. Celem wyznaczenia obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty w obecnych granicach (mając na względzie zapisy Dyrektywy Siedliskowej oraz akty prawa krajowego) jest ochrona występujących na jego terenie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk wymienionych w aktualnie obowiązującym SDF. SDF dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Tanwi ujmuje różne typy siedlisk i różne gatunki, dla ochrony których wyznaczenie obszaru Natura 2000 (objęcie tą formą ochrony przyrody) ma</p>

	<p><i>znaczenie. Co więcej</i> na wskazanych działkach występują płaty siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze (ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk A, B lub C), tj.: *91D0 Bory i lasy bagienne i 91P0 jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>).</p> <p>Ponadto stwierdza się, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody zmiana granic obszaru Natura 2000 następuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa i z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska.</p> <p>Zmiana granic obszaru Natura 2000 jest odrębnym postępowaniem wykraczającym poza procedurę sporządzania projektu PZO związanym z aktualizacją SDF dla obszaru Natura 2000. Niemniej jednak, w trakcie prac nad sporządzaniem dokumentacji i projektu PZO rozważa się kwestie potrzeb zmiany granic obszaru w różnych aspektach, o ile związane są z planowaniem ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentacji PZO w tabeli nr 10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic oraz tabeli nr 11. Zestawienie uwag i wniosków, gdy w trakcie sporządzania dokumentacji i projektu PZO wpłynęły wnioski o stosownej treści.</p> <p>W przypadku ujawnienia w toku prac potrzeby dokonania korekty granic, można równoległe do sporządzania projektu PZO sformułować wnioski o dokonanie takiej korekty. Musi on być zgodny z wymogami prawa krajowego i wspólnotowego. Uwagi i wnioski odnoszące się do przyczyn społeczno-gospodarczych zostają odrzucone zgodnie z zasadą obowiązywania wyłącznie kryterium przyrodniczego podczas wyznaczania granic obszarów Natura 2000.</p> <p>Z przyczyn prawnych zmiana granic obszaru Natura 2000 nie może nastąpić za pomocą ustanowienia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska planu zadań ochronnych. Organem kompetentnym do dokonania takiej zmiany jest minister właściwy do spraw środowiska po uzgodnieniu z Komisją Europejską, lub Komisją Europejską na wniosek ministra.</p>
--	---

Nazwa podmiotu	Stanisław Jurkiewicz
Data pisma/e-mail	03.03.2014
Data wpływu pisma/e-mail	07.03.2014
Znak pisma	-

Lp.	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia
1.	Wniosek o przedłużenie terminu składania uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych.	<p>Wniosek odrzucony.</p> <p>Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.</p> <p>Zgodnie z przywołaną ustawą ooś - Dział III Udział społeczeństwa w ochronie środowiska Rozdział 3 Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów w art. 39 ust. 1 - organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, bez zbędnej zwłoki, podaje m.in. do publicznej wiadomości informację o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu oraz możliwości i sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania.</p> <p>Mając na uwadze powyższe RDOŚ w Lublinie w obwieszczeniu z dnia 20 lutego 2014 r. znak WST IV.6320.1.1.2014.MS poinformował o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwości zapoznania się z projektem planu zadań ochronnych w formie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz szablonem dokumentacji sporządzonym na potrzeby planu zadań ochronnych - w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie przy ul. Bazylianówka 46, 20-144 Lublin, pok. nr 31, w godzinach 8.00 – 15.30, a także na stronie internetowej: www.lublin.rdos.gov.pl w zakładce:

		<p>„Projekt PZO”, oraz za pośrednictwem Platformy Informacyjno-Komunikacyjnej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska pod adresem: http://pzo.gdos.gov.pl, począwszy od dnia 24 lutego 2014 roku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwości składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych w formie pisemnej na adres: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, ul. Bazylianówka 46, 20-144 Lublin, w formie ustnej do protokołu w siedzibie RDOŚ lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (bez opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym) na adres e-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl w terminie od 24 lutego do 17 marca 2014 roku. <p>Dodatkowo zapewniono zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz możliwość składania wniosków i uwag do projektu planu zadań ochronnych w Wydziale Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie pod adresem: ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 35, 23-300 Janów Lubelski w godzinach 7³⁰ – 15⁰⁰.</p>
--	--	--

W ramach prac nad dokumentem wprowadzono niezbędne zmiany redakcyjne oraz doprecyzowano zapisy.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewódzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 31 grudnia 2014 r., znak: PN-I.0522.43.2014.GK oraz Wojewodę Podkarpackiego pismem z dnia 22 grudnia 2014 r., znak: P-II.0521.1.50.2014.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 1 mln 478 tys. zł (kwota ta nie uwzględnia kosztów związanych z modyfikacją metod gospodarowania na siedliskach przyrodniczych zlokalizowanych na terenach leśnych). Koszt działań z zakresu monitoringu stanu ochrony siedliska szacunkowo wyniesie około 246 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny oddziałuje na zarządcę gruntów, tj. Nadleśnictwo Józefów i Biłgoraj oraz właścicieli nieruchomości. Nie zawiera zapisów mogących wpłynąć na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.